

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківська міська рада
Головне управління статистики у Харківській області
Ізраїльський технологічний інститут
(Ізраїль)
Йорданський національний університет
(Йорданія)
Брестський державний технічний університет
(м. Брест, Республіка Білорусь)
Національний університет біоресурсів і природокористування
України (м. Київ)
Український державний університет залізничного транспорту
(м. Харків)
Одеський національний економічний університет
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний університет будівництва та
архітектури

МАТЕРІАЛИ

X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції
«Європейський вектор модернізації економіки:
креативність, прозорість та сталий розвиток»

18-19 квітня 2018 р.

ЧАСТИНА 2

ХАРКІВ 2018

УДК 378.1

Матеріали X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток». Тези доповідей. Частина 2 – Харків: ХНУБА, 2018. – 295 с.

Доповіді наукової конференції містять результати досліджень відносно європейського вектору модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток за основними напрямками: креативна економіка та підприємництво: стан та перспективи розвитку; європейські практики та вітчизняний досвід децентралізаційних процесів; енергоефективність, ресурсозбереження та зелена економіка; гендерна справедливість в соціально-економічних системах; інструменти забезпечення прозорості публічного сектору.

Роботи друкуються в авторській редакції, в збірці максимально зменшено втручання в обсяг та структуру відібраних до друку матеріалів. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, які розглянуті на конференції.

Редакційна колегія:

Калініченко Л.Л. – голова, проф., д-р екон. наук;
Смачило В.В. – проф., канд. екон. наук;
Пакуліна А.А. – доц., канд. екон. наук;
Колмакова О.М. – доц., канд. екон. наук;
Польова В.В. – викладач, канд. екон. наук;
Устіловська А.С. – викладач.

Відповідальний за випуск:

д-р екон. наук, проф. Калініченко Людмила Леонідівна

УДК 378.1

©Колектив авторів, 2018
© Харківський національний університет
будівництва та архітектури

Сучасні програми проблемно-орієнтованого комплексного підвищення кваліфікації мають за мету навчити: управлінця – самостійно мислити, вирішувати комплексні питання, застосувати підприємницький підхід до вирішення питань, до справи, працювати в команді з промислово-виробничим персоналом, а промислово-виробничий персонал – в свою чергу, матиме можливість в процесі підвищення кваліфікації. оволодіти інноваційними підходами до виконання закріплених за ним функцій та нових знань, що виходять за рамки посади та викликають бажання ефективно працювати надалі.

Сьогодні на українських підприємствах найчастіше застосовують окреме підвищення кваліфікації робітничих кадрів та кадрів управління, проте комплексне підвищення кваліфікації управлінських кадрів та промислово-виробничого персоналу є більш ефективним через інтеграцію управлінських і виробничих функцій, а також зниження напруженості через займані посади і виконувані функції. Така взаємодія в процесі навчання та обміну досвідом дозволить підвищити взаєморозуміння важливості виконуваних функцій та підвищить ефективність прийняття та реалізації управлінських рішень на підприємстві, що сприятиме виробничо-фінансовій стабільності та сталому розвитку підприємства.

Література: 1. Обиденнова Т.С. Вплив рівня кваліфікації кадрів промислових підприємств на якість виготовленої продукції [Електронний ресурс] / Т.С. Обиденнова// Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 17. – Режим доступу до статті : [http // http://global-national.in.ua/issue-17-2017](http://global-national.in.ua/issue-17-2017). 2. Філіпенко Ю.Ю. Теоретичні основи дослідження процесу розвитку управлінського персоналу підприємства / Ю.Ю. Філіпенко // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – 2018. – № 2. – Режим доступу: [http // http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1665](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1665). 3. Коваленко Т.В. Аналіз показників професійної підготовки та підвищення кваліфікації кадрів в Україні / Т.В. Коваленко, О.С. Тверська // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – № 12. – 2013. – Режим доступу: [http:// www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2589](http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2589)

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Канд. екон. наук, ст. викл. Обруч Г.В.

Український державний університет залізничного транспорту

Сьогодні економічна стабільність держави у значній мірі залежить від забезпечення сталого розвитку суб'єктів малого та середнього бізнесу, що є джерелом формування ВВП країни, основним місцем зайнятості населення та створення нових робочих місць, виробником товарів та послуг для задоволення суспільних благ населення. Однак, наразі суб'єкти малого та середнього підприємництва зіткнулися зі значними проблемами розвитку, серед яких: політична та економічна нестабільність, посилення адміністративного тиску на підприємства, недосконалість законодавчого та нормативно-правового забезпечення, погіршення інвестиційного клімату та доступу до фінансових ресурсів тощо. Тому нині важливого значення набуває дослідження сучасного стану і визначення перспектив розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні.

За темпами розвитку малого та середнього бізнесу Україна відстає від провідних країн світу, які надають суттєву державну підтримку та стимулювання

розвитку малого і середнього підприємництва. Так, за оцінками GEDI-2016 (The Global Entrepreneurship & Development Index), Україна посідає 63-є місце серед 132 країн світу та 34-е місце в європейському регіоні [1]. Порівняно з іншими європейськими країнами та із середніми показниками у світі Україна має надзвичайно низькі показники за такими позиціями як підтримка підприємництва в суспільстві; готовність підприємців ризикувати; рівень конкуренції; можливості для заснування бізнесу та продукування інновацій.

В Україні у 2016 році налічувалося 306,4 тис. підприємств, з яких лише 383 підприємства є великими, тобто мають більше 250 працівників і річний дохід більше 50 млн євро, що складає 0,13 % від загальної кількості підприємств. Відповідно, 4,84 % та 95,03 % підприємств у країні відносяться до категорії середніх і малих, з них 80,95 % – це мікропідприємства з кількістю працівників до 10 осіб і річним доходом до 2 млн євро [2].

Вивчаючи проблематику розвитку підприємництва в Україні, було проведено ґрунтовний аналіз його стану, що надало змогу визначити особливості та проблеми розвитку суб'єктів малого та середнього бізнесу, основними з яких є: обмеженість доступу до джерел фінансування; відсутність дієвого механізму державної підтримки суб'єктів МСП; відсутність стимулів для зростання бізнесу; відсутність ефективного нормативно-правового забезпечення, дієвих державних проєктів і програм розвитку малого та середнього бізнесу; недостатність знань і навичок ведення сучасного бізнесу; недостатній рівень кваліфікації сучасних менеджерів; відсутність можливостей для сталої співпраці з дослідницькими центрами та науковими установами; низький рівень інноваційного розвитку; недосконалість податкової системи; поширення фіктивного підприємництва задля оптимізації оподаткування; недосконалість системи обліку та статистичної звітності малого підприємництва; обмеженість інформаційно-консультативного забезпечення розвитку суб'єктів МСП; обмеженість можливостей для експорту продукції (товарів, робіт, послуг) вітчизняними підприємствами тощо.

У контексті дослідження основних диспропорцій та визначення перспективних напрямків розвитку малого та середнього бізнесу в Україні особливо гостро постало питання їх фінансового забезпечення. Урядом держави ще в 2016 році було проголошено необхідність поліпшення умов ведення бізнесу і визначено відповідний план дій, починаючи від скорочення дозвільних процедур до захисту прав підприємців та кредиторів. Однак, конкретних заходів так і не було реалізовано. Наразі розширюється коло можливостей для отримання фінансової підтримки розвитку малого та середнього бізнесу від міжнародних організацій. Так, наприклад, такою організацією є Європейський банк реконструкції і розвитку, що здійснює фінансування розвитку малого та середнього підприємництва за рахунок реалізації різноманітних програм та проєктів. ЄБРР надає гроші на реалізацію проєктів українськими консалтинговими компаніями. Спектр консалтингових послуг широкий, це може бути реорганізація бізнес-процесів, написання бізнес-планів, маркетингові дослідження, управління трудовими ресурсами тощо.

Також, Європейський інвестиційний банк разом з Європейським інвестиційним фондом підписали договір гарантії з Ощадбанком, який сприятиме наданню кредитних коштів в розмірі 50 мільйонів євро для малого і середнього бізнесу в Україні. Ця угода дозволить Ощадбанку полегшити доступ до фінансування для малого і середнього бізнесу шляхом надання гарантії в розмірі 70 % для кожного кредиту з подальшим розширенням фінансування на привабливих умовах, які включають зниження вимог до застави [3].

У 2017 році Всесвітнім банком було виділено кредит в 150 мільйонів доларів. Проект буде реалізовано Укресімбанком, який надасть субкредити українським банкам-учасникам програми. Інвестиції Світового банку в Україні спрямовані на підвищення якості базових державних послуг, які приносять безпосередню користь звичайним людям, у таких сферах, як водопостачання, опалення, енергопостачання, енергоефективність, дорожнє будівництво, соціальний захист та охорона здоров'я, а також розвиток приватного сектора [4].

Також, є можливість отримання грантів для відкриття або розвитку малого і середнього бізнесу в Україні (у т.ч. стартап-компанії) від міжнародних фондів згідно програми «Horizon 2020», що є найбільшою в історії Європейського Союзу програмою з досліджень та інновацій з бюджетом близько 80 мільярдів євро, розрахованим на сім років (з 2014 по 2020 г.). Програма «Горизонт 2020» покликана сприяти збільшенню кількості інноваційних технологій, відкриттів та перспективних розробок шляхом їх комерціалізації [5].

Аналізуючи проблематику розвитку суб'єктів малого та середнього бізнесу в Україні, стає зрозумілим, що забезпечення їх сталого зростання залежить у значній мірі від формування виваженої та дієвої державної політики в цій сфері. Саме тому основними перспективними напрямками державної політики щодо сприяння розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва є наступні: оптимізація інструментів державної регуляторної політики в сфері розвитку малого та середнього підприємництва; розширення доступу до фінансових ресурсів, впровадження механізмів державної фінансової підтримки; забезпечення прозорого доступу до публічних замовлень; покращення доступу до процесів міжнародного трансферу технологій; забезпечення державної підтримки інноваційного розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва; зменшення адміністративного та податкового тиску; організація безкоштовних консультативних послуг суб'єктам малого та середнього бізнесу в питаннях юридичного супроводження; реалізація заходів щодо боротьби з корупцією в державних органах влади; створення сприятливих умов для розвитку сучасної інноваційної інфраструктури; забезпечення захисту національних компаній на міжнародному ринку; удосконалення процедури банкрутства та відновлення платоспроможності; формування передумов для розвитку підприємницької та бізнес-культури тощо.

Література: 1 The Global Entrepreneurship & Development Index powered by GEDI [Electronic research]. - Access mode: <http://ifuturo.org/documentacion/Global-Entrepreneurship-Index-2016.pdf>. 2 Статистична інформація [Електронний ресурс]: офіційний сайт Державної служби статистики України. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> 3 Европейский Союз усиливает поддержку украинского малого и среднего бизнеса, предоставляя новое финансирование от Группы ЕИБ Ощадбанку [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://news.finance.ua/ru/news/-/416723/evropejskij-soyuz-usilivaet-podderzhku-ukrainskogo-malogo-i-srednego-biznesa-predostavlyaya-novoe-finansirovanie-ot-gruppu-eib-oshhadbanku> - Загл. с экрана. 4 Новый кредит: Всемирный банк дал 150 млн долларов на развитие бизнеса [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://izvestia.kiev.ua/item/show/100390>. - Загл. с экрана. 5 Можливості участі в Рамковій програмі ЄС «Горизонт-2020» у 2016-2017 роках: інформаційні матеріали / Л.В. Радійчук, Н.І. Шульга. - Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. - 56 с.

**КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО: СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

<i>Nagy Szabolcs, Sikorska Małgorzata, Pererva Petro.</i> ESTIMATION OF ECONOMIC EFFICIENCY OF POWER ENGINEERING	3
<i>Natorina A. O.</i> IMPLICATIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION	6
<i>Ogbonna W.I., Glushko A.V., Achionye H.U.</i> ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN EUROPE AND ITS IMPACT ON THE EUROPEAN ECONOMY	8
<i>Pugachevska K.S., Pugachevska K.Y.</i> DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL TRADE IN TERMS OF LIBERALIZATION	11
<i>Siketina N.H., Shakyn A.S.</i> MODERN CONDITION OF ECONOMIC EDUCATION IN UKRAINE ANALYSIS	12
<i>Smachylo V., Khalina V., Miroshnychenko O.</i> STUDY OF METHODOLOGICAL INSTRUMENTATION TO EVALUATE HUMAN RESOURCES CAPACITY OF ENTERPRISE	15
<i>Smachylo V.V., Kolmakova E.N., Kolomiets Yu.V.</i> PROCEDURE OF THE STAKEHOLDER'S ANALYSIS OF THE ENTERPRISE	16
<i>Smachylo V., Garagaev D.</i> SOCIALLY RESPONSIBLE MANAGEMENT OF HUMAN-RESOURCE CAPABILITIES OF ENTERPRISE	17
<i>Летуновська Н.Є., Богомолова К.В.</i> СВОЄЧАСНІСТЬ МАРКЕТИНГОВИХ РІШЕНЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПЕРСПЕКТИВНОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	18
<i>Лиса С.С., Марйюха Я.С.</i> РОЛЬ СТРАТЕГІЇ СТАЛОЇ ЛОГІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЛОГІСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	20
<i>Лісна І.Ф., Пивавар І.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	24
<i>Ляпкало М.М.</i> НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	27
<i>Майоленко О.В., Шакур А.С.</i> ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	29
<i>Мардус Н.Ю.</i> ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ТОВАРІВ	32
<i>Марущенко С.В., Вавдіюк І.І., Петренко І.П.</i> БІЗНЕС-ІНКУБАТОРИ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД	35
<i>Мащенко М.А.</i> ЕКОНОМІЧНИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ ВАРІАНТИ ВИЗНАЧЕННЯ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	38
<i>Миколенко К.І., Шуплат О.М.</i> КРЕАТИВНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	40
<i>Мінакова С.М., Мінаков В. М.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	42
<i>Мішенін Є.В., Мішеніна Н.В., Гаврилова Н.В.</i> КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТИХ ПІДСОБНИХ ГОСПОДАРСТВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗРОСТАННЯ СІЛЬСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ	44
<i>Мішина І.О.</i> ВПЛИВ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	47

<i>Мозговий С.О., Красномовець В.А.</i> ЯКІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ ПОКАЗНИК ПРИ НАДАННІ ЕКОТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	49
<i>Молчанова А.Ю., Литвиненко Е.Д.</i> РАЗВИТИЕ МАЛОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ	51
<i>Нагорна О.В., Безпалый Р.В.</i> ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОГО МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	53
<i>Нечволод М.О., Терлецька А.В., Клепікова О.В.</i> СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	54
<i>Нечволод М.О., Терлецька А.В., Зудова І.Ю.</i> ПРОБЛЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ТА МОТИВАЦІЇ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	57
<i>Нікітіна А.В.</i> ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ: ІДЕНТИФІКАЦІЯ Й АНАЛІЗ ФАКТОРІВ	58
<i>Ніколенко Л.М., Ошкадеров І.Г.</i> СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ	60
<i>Носова О.В.</i> ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР АКТИВИЗАЦИИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	63
<i>Обиденнова Т.С.</i> ПРОБЛЕМНО - ОРІЄНТОВАНЕ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ	66
<i>Обруч Г.В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	68
<i>Овчиннікова В.О.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	71
<i>Огородник В.В.</i> ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ	73
<i>Омельяненко В.А.</i> АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИНАМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙ	75
<i>Орябинська В.А., Колмакова О.М.</i> МЕТОДИ ОЦІНКИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	77
<i>Орябинська В.А., Колмакова О.М.</i> НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА ДОСЛІДНЕ ВИРОБНИЦТВО В РОБОТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	78
<i>Орябинська В.А., Колмакова О.М.</i> КРЕАТИВНІ ПІДХОДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	80
<i>Остапюк Б.Б.</i> ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	82
<i>Остапюк Б.Я.</i> СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ЯК СКЛАДОВА КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН	84
<i>Островерх Г.С.</i> ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ СЦЕНАРІЇВ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	86
<i>Пакуліна А.А., Орябинська В.А., Пакуліна Г.С.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЄЮ	87
<i>Пакуліна А.А., Мінченко Т.О., Пакуліна Г.С.</i> МЕГАПОЛІСИ ЯК ВЕЛИЧЕЗНІ ІННОВАЦІЙНІ ЛАБОРАТОРІЇ В УМОВАХ КРЕАТИВНОЇ	90